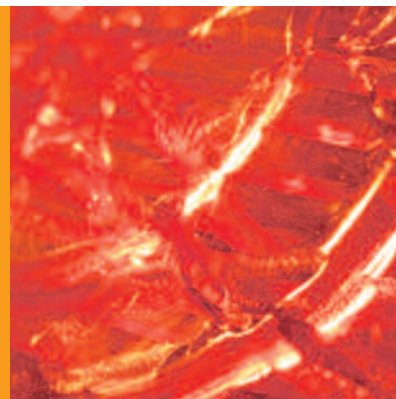

Rapport

Enquête dure geneesmiddelen
patiëntenpanel
Meldpunt Medicijnen

Instituut voor
Verantwoord Medicijngebruik

Colofon

Auteurs

dr. Joost de Metz
Anke Lambooy, apotheker

december 2016

Wij hebben de grootst mogelijke zorg besteed aan deze uitgave. Aan de inhoud hiervan kunnen echter geen rechten worden ontleend. Het Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik is niet aansprakelijk voor directe of indirecte schade die het gevolg is van het gebruik van de informatie die door middel van deze uitgave is verkregen. Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder vooraf verkregen toestemming.

Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik
Postbus 3089, 3502 GB Utrecht
Churchillaan 11, 3527 GV Utrecht
tel 0888 800 400
info@medicijngebruik.nl www.medicijngebruik.nl

Inhoud

Enquête dure geneesmiddelen patiëntenpanel Meldpunt Medicijnen

- 4 Inleiding
- 5 Enquête dure geneesmiddelen
- 7 Bevindingen en beschouwing Deel 1
- 10 Bevindingen en beschouwing Deel 2
- 12 Analyses stellingen en vragen
 - 12 Deel 1 Analyse stellingen
 - 18 Deel 1 Analyse vragen
 - 29 Chikwadraat toets en Spearman correlatie tussen de stellingen en vragen
 - 31 Deel 2 Analyse vragen
 - 38 Verdieping van de beantwoording van vraag E en H

Bijlage

- 39 1 De stellingen en vragen van de enquête

Inleiding

De betaalbaarheid van dure geneesmiddelen is een onderwerp dat hoog op de politieke agenda staat. Indien de uitgaven aan deze middelen blijven stijgen, bestaat het risico dat het beslag op de collectieve uitgaven te hoog wordt en/of er verdringing optreedt ten koste van het budget voor andere zorg. Het Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik (IVM) vindt het wenselijk dat in het debat over de betaalbaarheid van dure middelen ook de stem van de gebruiker wordt gehoord en dan niet alleen op koepelniveau - de patiëntenorganisaties krijgen wel de mogelijkheid om zich in het debat te mengen - maar ook op individueel niveau. Daarom heeft het IVM een aantal vragen over de kosten van dure geneesmiddelen voorgelegd aan zijn patiëntenpanel. In het nu voorliggende rapport doet het IVM verslag van de bevindingen.

Enquête dure geneesmiddelen

In de periode van 22 september 2016 tot 17 oktober 2016 heeft het IVM een enquête over het onderwerp 'dure geneesmiddelen' uitgezet onder zijn internet patiëntenpanel¹. De stellingen en vragen van de enquête zijn weergegeven in bijlage 1.

De enquête bestond uit 2 delen. De stellingen en vragen van Deel 1 werden voorgelegd aan alle respondenten. Deel 2 startte met de vraag of een respondent de laatste 3 jaar een nieuw specialistisch geneesmiddel was voorgeschreven. Indien deze vraag met ja was beantwoord, werd de respondent gevraagd om de vragen B tot en met H van Deel 2 te beantwoorden.

Het panel bestond op 22 september uit 1692 personen. De enquête is ingevuld door 590 personen. In de hiernavolgende tabellen wordt de leeftijds- en geslachtsverdeling van de 590 personen gegeven en een indeling met betrekking tot het aantal aandoeningen dat een persoon heeft. De stellingen en vragen die aan het panel zijn voorgelegd zijn geanalyseerd op de kenmerken geslachtsverdeling, leeftijdsverdeling en aantal aandoeningenverdeling.

Met betrekking tot de vulling van categorieën valt op te merken dat deze niet overeenkomt met de bevolkingsopbouw van Nederland en niet altijd voldoende is gevuld om representatief te zijn voor de mening van de Nederlandse geneesmiddelgebruiker met betrekking tot dure geneesmiddelen. Met betrekking tot de leeftijdsverdeling geldt dit met name voor de categorie tot 30 jaar. De leeftijdsklassen 46-60 jaar en nog meer de leeftijdsklasse 61-75 hebben een dusdanige vulling dat de beantwoording representatief mag worden geacht voor de mening van de Nederlandse geneesmiddelgebruiker met betrekking tot dure geneesmiddelen. Als men naar de mannen kijkt dan is ook de categorie 31-45 jaar weinig gevuld.

Tabel 1 Leeftijds- en geslachtsverdeling patiëntenpanel

leeftijd	man aantal	percentage	vrouw aantal	percentage	totaal aantal	percentage
tot 30 jaar	2	1,3	10	2,5	12	2,0
31-45 jaar	12	6,2	33	8,3	45	7,6
46-60 jaar	38	19,7	153	38,5	191	32,4
61-75 jaar	115	59,6	168	42,3	283	48,0
vanaf 76 jaar	26	13,5	31	6,5	57	9,7
totaal	193	100	397	100	590	100

¹ Bezoekers van Meldpunt Medicijnen van het IVM zijn uitgenodigd om zich op te geven voor het patiëntenpanel.

Tabel 2 Opbouw Nederlandse bevolking in 2015

	man	vrouw	totaal
tot 30 jaar	35,5	33,5	34,5
31-45 jaar	18,7	18,4	18,6
46-60 jaar	22,4	21,8	22,1
61-75 jaar	16,8	16,8	16,8
vanaf 76 jaar	6,6	9,4	8,0
totaal	100	100	100

Bron CBS.

Bij de verdeling van het aantal aandoeningen zijn met name de categorieën 4 en meer aandoeningen weinig gevuld. Het al dan niet gevuld zijn van de categorieën heeft consequenties voor de validiteit bij de beoordeling van de stellingen en vragen.

Voor de verdeling van het aantal aandoeningen in de Nederlandse bevolking wordt verwezen naar het CBS².

Tabel 3 Aantal aandoeningen verdelingen

aantal aandoeningen	0	1	2	3	4	5	6	7	totaal
aantal personen	106	233	144	57	33	11	5	1	590
percentage personen	18,0	39,5	24,4	9,7	5,6	18,6	0,8	0,2	100

De vragen zijn geanalyseerd met beschrijvende statistiek. De analyse van Deel 1 van de vragen is uitgevoerd met behulp van SPSS, de analyse van Deel 2 is uitgevoerd met behulp van Excel. De eventuele significantie van de beantwoording van de stellingen en vragen van Deel 1 is getoetst met de chikwadraattoets en de Spearmancorrelatie.

² Aantal langdurige aandoeningen in 2013 naar leeftijd en geslacht:
<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=81174NED&D1=27-30&D2=1-2&D3=1-11&D4=0&D5=1&VW=T>

Bevindingen en beschouwing Deel 1

Het merendeel van de respondenten (75%) vindt dat nieuwe geneesmiddelen altijd moeten worden vergoed voor ernstig zieke patiënten, ongeacht de prijs (stelling 1). Mannen zijn het minder vaak eens dan vrouwen met deze stelling (oneens 15,0% versus 9,4%). Naarmate een respondent meer aandoeningen heeft, is deze het vaker met de stelling eens.

Bijna 75% van de respondenten vindt dat de prijs van een nieuw geneesmiddel aan een maximum moet zijn gebonden (stelling 2). De mannelijke en vrouwelijke respondenten denken hier hetzelfde over.

Meer dan 92% van de ondervraagden vindt dat fabrikanten de maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben om de prijzen van nieuwe geneesmiddelen zo laag mogelijk te houden (stelling 3). Respondenten met meer aandoeningen zijn het vaker met de stelling eens of zeer eens. Mannen (oneens 4,7%) zijn het minder vaak eens met deze stelling dan vrouwen (oneens 1,1%).

Van de ondervraagden is 50,1% het eens met de stelling dat alleen voor een nieuw geneesmiddel moet worden betaald, als het ook werkt (stelling 4). Hoe ouder men is hoe meer men het eens is met deze stelling. Mannen (oneens 33,2%) zijn het minder eens met deze stelling dan vrouwen (oneens 25,1%).

Van de ondervraagden vindt 79,5% dat de periode van patentbescherming moet worden verkort (stelling 5). Van de mannen is 75,6% en van de vrouwen is 80,4% het hiermee eens. Hoe ouder men is hoe meer men vindt dat de periode van patentbescherming moet worden verkort.

Van de respondenten is 47,8% niet bereid om extra te betalen om nieuwe geneesmiddelen te bekostigen (vraag 6). Vrouwen blijken minder vaak bereid om extra te betalen voor de premie van de zorgverzekering voor dit doel dan mannen. Van de vrouwen geeft 50,0% niet extra te willen betalen en van de mannen 43,3%. Mannen zijn ook bereid om een hoger bedrag bij te betalen dan vrouwen. Hoe ouder men is, een des te hoger bedrag is men bereid om extra te betalen.

Op de vraag hoeveel maanden een geneesmiddel het leven moet verlengen om vergoed te worden was het meest genoemde antwoord 10-12 maanden (42,1%) gevolgd door 1-3 maanden (24,2%) (vraag 7). Naarmate men jonger is, vindt men dat een geneesmiddel het leven met minder maanden behoeft te verlengen om voor vergoeding in aanmerking te komen.

Van de respondenten vindt 67,5% 10.000 tot 60.000 euro een aanvaardbare prijs voor een duur nieuw geneesmiddel dat wordt vergoed door hun zorgverzekeraar (vraag 8). Iets meer dan 20% vond een bedrag van 90.001 euro en hoger nog acceptabel. Hoe ouder men is hoe lager het bedrag is dat men acceptabel vindt.

Op de vraag: hoeveel bent u bereid te betalen per behandeling of per jaar, als u zelf een nieuw geneesmiddel moet betalen, antwoordde 38,4% niets (vraag 9). Mannen die een bedrag invulden, lijken bereid om eerder zelf te betalen en ook bereid om meer te betalen dan vrouwen.

Op de vraag wie de prijs van dure specialistische geneesmiddelen moet bepalen, geeft 58,8% van de ondervraagden de voorkeur aan een onafhankelijk instituut (vraag 10). Van de mannen geeft 7,3% de fabrikant aan en van de vrouwen 4,8%. De mannen (18,1%) hebben een lichte voorkeur voor de minister van VWS ten opzichte van de vrouwen (15,9%).

Op de vraag welk winstpercentage men voor de farmaceutische industrie acceptabel vindt, kiest 39,0% van de respondenten voor een percentage van 10 en 21,7% voor een percentage van 5 (vraag 11). Mannelijke respondenten vinden een hoger winstpercentage acceptabeler dan vrouwelijke.

Van de respondenten vindt 62,3% het een goed of zeer goed idee dat de minister over de prijzen van geneesmiddelen onderhandelt met de fabrikant (vraag 12). Mannen (73,6%) vinden het duidelijk vaker een goed of zeer goed idee dat de minister over prijzen onderhandelt dan vrouwen (57,0%).

Met de stelling dat de overheid moet meedelen in de winst, omdat de ontwikkeling van een nieuw geneesmiddel vaak niet door de fabrikant, maar door een - door de overheid gefinancierd onderzoeksinstituut - wordt gedaan, is 40,5% het eens of zeer eens (vraag 13). Vrouwelijke respondenten (42,3%) zijn meer geneigd de overheid te laten delen in de winst dan mannelijke (36,8%). 45,1 Procent van de mannen en 38,3% van de vrouwen zijn het oneens of zeer oneens met de stelling. Naarmate men ouder is, lijkt men het meer 'mee eens' of 'zeer mee eens' te zijn met de stelling.

Samenvattend

De antwoorden op de vragen laten zien dat het merendeel van de respondenten vindt dat dure geneesmiddelen voor ernstig zieken moeten worden vergoed. Men vindt een hoge prijs voor een geneesmiddel nog best acceptabel (20% van de respondenten vindt een prijs van 90.001 euro of meer nog steeds acceptabel). Ook met de betrekking tot het aantal maanden dat een duur middel het leven moet verlengen, is men ruimhartig. Bijna 25% van de respondenten vindt 1 tot 3 maanden genoeg om een geneesmiddel op te nemen in het verzekerde pakket. Een aanzienlijke minderheid (47,8%) is echter niet bereid om, wanneer extra financiering nodig zou zijn om nieuwe dure geneesmiddelen te bekostigen, om daaraan direct zelf mee te betalen. Men vindt dat men al genoeg betaalt aan de zorgverzekering. De grenzen voor vergoeding liggen dus hoger wanneer de zorgverzekeraar het dure geneesmiddel betaalt dan wanneer de respondenten zelf meer zouden moeten gaan bijdragen om de vergoeding van dure geneesmiddelen mogelijk te maken.

De beantwoording van de vragen geeft aan dat men er de voorkeur aan geeft om de financiering van de uitgaven aan nieuwe dure geneesmiddelen neer te leggen bij de farmaceutische industrie in de zin van dat deze lagere prijzen moet vragen. De helft van de ondervraagden vindt dat voor een nieuw geneesmiddel moet worden betaald als het ook daadwerkelijk werkt. Zestig procent van de ondervraagden vindt een winstpercentage van 5 of 10% genoeg en ook de patentperiode kan worden teruggebracht.

Het feit dat men een hoge prijs voor nieuwe dure geneesmiddelen acceptabel vindt - meer dan 50% van de respondenten vindt een prijs hoger dan 30.000 euro acceptabel, wijst er op dat men weinig kennis heeft van de werkelijke kosten van geneesmiddelen.

Er blijkt een verschil te zijn in de beantwoording van de vragen tussen mannelijke en vrouwelijke respondenten bij meerdere stellingen en vragen. Zo zijn mannelijke respondenten coulanter ten opzichte van de farmaceutische industrie.

Ten slotte met betrekking tot waargenomen verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke respondenten, leeftijdsklassen en aandoeningsklassen: veel van de genoemde aspecten zijn interessant en suggestief, maar vaak niet statistisch significant als men de vragen afzonderlijk bekijkt. Bij de significante verschillen kan men zich afvragen wat de relevantie ervan is. Wel bestaat er een duidelijk verschil tussen mannelijke en vrouwelijke respondenten.

Bevindingen en beschouwing Deel 2

Ingegaan wordt op de beantwoording van de vragen B tot en met H door de personen die bij vraag A hebben ingevuld dat zij de afgelopen drie jaar zijn behandeld met een nieuwe specialistisch geneesmiddel of dat nog steeds worden. De vulling van de leeftijdsklassen en de aandoeningenklasse is onvoldoende om verantwoorde uitspraken te kunnen doen.

Van de respondenten gaf 76,3% aan tevreden of zeer tevreden te zijn over de ervaring met het geneesmiddel (vraag B). Mannen en vrouwen verschillen hierin niet.

De vraag 'in welke mate heeft dit geneesmiddel de kwaliteit van uw leven verbeterd?' (vraag C) was sterk positief gecorreleerd met de vraag over de ervaring met het geneesmiddel (vraag B).

Het merendeel van de ondervraagden (59,2%) geeft aan niet te weten wat het geneesmiddel per behandeling of per jaar kost (vraag D).

Op de vraag 'Voelt u zich schuldig dat u zo'n duur geneesmiddel gebruikt of heeft gebruikt?' antwoorde 90,1% absoluut niet of niet (vraag E). Bij de mannen was het percentage 95,3%, bij de vrouwen 87,6%. Vrouwen voelden zich dus vaker schuldig dan mannen.

Het grote merendeel van de respondenten (83,7%) geeft aan dat men niet hoefde aan te dringen bij de behandelaar om het middel te verkrijgen (vraag F). Wel vonden mannelijke respondenten vaker dat ze moesten aandringen dan vrouwelijke.

In 68,3% heeft de behandelaar uit zichzelf het middel voorgeschreven (vraag G). Bij vrouwen (70,4%) schrijft, in de ervaring van de respondenten, de behandelaar meer uit zichzelf voor dan bij mannen (64,3%) en gebeurt dit minder in samenspraak (22,2%) dan bij mannen (28,6%).

Het overgrote merendeel van de respondenten (96,7%) vond het terecht dat het geneesmiddel voor 100 procent werd vergoed (vraag H).

Samenvattend

De vragen B tot en met H van Deel 2 werden dus beantwoord door de respondenten aan wie in de laatste 3 jaar een nieuw specialistische geneesmiddel was voorgeschreven. De respondenten werd gevraagd om welke geneesmiddelen het ging. Het bleek dat er relatief weinig 'echt' dure geneesmiddelen³ werden voorgeschreven. Men bleek vaak niet de daadwerkelijke kosten van de geneesmiddelen te kennen.

³ In dit rapport wordt een geneesmiddel geacht duur te zijn als het per jaar € 1.000 of meer kost.

Een grote meerderheid blijkt tevreden over de ervaring met het geneesmiddel en vindt dat het geneesmiddel de kwaliteit van het leven heeft verbeterd. Men vond het terecht dat het middel werd voorgeschreven en men voelde zich niet schuldig, omdat men zo een duur geneesmiddel gebruikte.

Ook bij Deel 2 waren er bij meerdere vragen duidelijke verschillen in de beantwoording tussen mannen en vrouwen.

Analyses stellingen en vragen

Deel 1 Analyse stellingen

Stelling 1: Nieuwe geneesmiddelen moeten altijd vergoed worden voor ernstig zieke patiënten, ongeacht hun prijs.

De keuzemogelijkheden op deze vraag waren: zeer oneens, oneens, neutraal, eens, zeer eens.

Met deze stelling was 75% van de ondervraagden het eens of zeer eens. Tussen het percentage van de mannen en vrouwen die het met de stelling eens of zeer eens zijn, bestaat weinig verschil (1,7%). Mannen zijn vaker dan vrouwen zeer oneens of oneens met de stelling.

Tabel 4

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
zeer oneens	3,6%	1,8%	2,4%
oneens	11,4%	7,6%	8,8%
neutraal	10,9%	14,9%	13,6%
eens	34,7%	37,3%	36,4%
zeer eens	39,4%	38,5%	38,8%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Met name in de leeftijdsklassen tot 30 jaar en vanaf 76 jaar treden verschillen op ten opzichte van het gemiddelde beeld. De klasse tot 30 jaar is minder geneigd om altijd nieuwe geneesmiddelen te vergoeden voor ernstig zieke patiënten. De klasse vanaf 76 jaar is meer geneigd om deze middelen te vergoeden. Het aantal aandoeningen dat een geënquêteerde persoon heeft beïnvloedt het eens en zeer eens zijn met de stelling positief.

Tabel 5

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
zeer oneens		2,2%	2,6%	2,5%	1,8%	2,4%
oneens	21,4%	6,7%	9,9%	7,8%	8,8%	8,8%
neutraal	7,1%	11,1%	12,6%	15,9%	8,8%	13,6%
eens	7,1%	44,4%	34,0%	36,7%	43,9%	36,4%
zeer eens	64,3%	35,6%	40,8%	37,1%	36,8%	38,8%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Het aantal aandoeningen dat een geënquêteerde persoon heeft beïnvloedt het eens en zeer eens zijn met de stelling. Patiënten met meer aandoeningen zijn het vaker met de stelling eens of zeer eens.

Tabel 6

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
zeer oneens	1,9%	2,6%	3,5%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,4%
oneens	13,2%	11,2%	5,6%	3,5%	3,0%	9,1%	0,0%	0,0%	8,8%
neutraal	16,0%	16,7%	12,5%	5,3%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	13,6%
eens	41,5%	31,3%	38,2%	42,1%	39,4%	45,5%	20,0%	0,0%	36,4%
zeer eens	27,4%	38,2%	40,3%	47,4%	48,5%	45,5%	80,0%	100,0%	38,8%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Stelling 2: De prijs van een nieuw geneesmiddel moet aan een maximum gebonden zijn.

De keuzemogelijkheden op deze vraag waren: zeer oneens, oneens, neutraal, eens, zeer eens.

Net zoals bij stelling 1 is bij stelling 2 bijna 75% van de geënquêteerden het eens of zeer eens met de stelling. Er zijn weinig verschillen tussen de mannen en vrouwen bij de verschillende keuze mogelijkheden.

Tabel 7

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
zeer oneens	6,2%	5,5%	5,8%
oneens	9,3%	10,1%	9,8%
neutraal	8,3%	11,3%	10,3%
eens	39,9%	43,3%	42,2%
zeer eens	36,3%	29,7%	31,9%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Ook bij stelling 2 zien we dat de leeftijdsklasse tot 30 jaar het duidelijk minder vaak eens is met de stelling. Ook staat deze klasse relatief vaak neutraal ten opzichte van de stelling.

Tabel 8

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
zeer oneens	14,3%	4,4%	5,8%	5,7%	5,3%	5,8%
oneens	7,1%	11,1%	7,9%	10,2%	14,0%	9,8%
neutraal	21,4%	13,3%	9,4%	11,3%	3,5%	10,3%
eens	42,9%	37,8%	42,4%	42,4%	43,9%	42,2%
zeer eens	14,3%	33,3%	34,6%	30,4%	33,3%	31,9%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Het aantal aandoeningen dat een geënquêteerde persoon heeft, heeft geen (duidelijke) invloed op de beantwoording van de vraag.

Tabel 9

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
zeer oneens	0,9%	5,6%	7,6%	7,0%	9,1%	9,1%	0,0%	100,0%	5,8%
oneens	15,1%	7,3%	9,0%	15,8%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	9,8%
neutraal	12,3%	12,9%	5,6%	5,3%	12,1%	18,2%	20,0%	0,0%	10,3%
eens	42,5%	43,8%	45,1%	36,8%	30,3%	36,4%	40,0%	0,0%	42,2%
zeer eens	29,2%	30,5%	32,6%	35,1%	39,4%	36,4%	40,0%	0,0%	31,9%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Stelling 3: Fabrikanten hebben de maatschappelijke verantwoordelijkheid om de prijzen van nieuwe geneesmiddelen zo laag mogelijk te houden.

De keuzemogelijkheden op deze vraag waren: zeer oneens, oneens, neutraal, eens, zeer eens.

Met deze stelling is 91,9% van de ondervraagden het eens of zeer eens is. Mannen zijn het iets minder vaak eens met deze stelling dan vrouwen, zoals de hierna volgende tabel laat zien, namelijk 89,7% versus 92,9%.

Tabel 10

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
zeer oneens	2,1%	0,3%	0,8%
oneens	2,6%	0,8%	1,4%
neutraal	5,7%	6,0%	5,9%
eens	33,7%	32,2%	32,7%
zeer eens	56,0%	60,7%	59,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

De leeftijdsgroep tot 30 jaar is het iets minder vaak eens of zeer eens met deze stelling. Met het stijgen van de leeftijd is men het vaker eens of zeer eens met de stelling. Bij de leeftijdsgroep vanaf 75 jaar is 98,3% het met de stelling eens of zeer eens.

Tabel 11

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
zeer oneens		4,4%	0,5%	0,4%	1,8%	0,8%
oneens			1,0%	2,1%		1,4%
neutraal	14,3%	4,4%	8,4%	5,3%		5,9%
eens	50,0%	37,8%	29,8%	32,5%	35,1%	32,7%
zeer eens	35,7%	53,3%	60,2%	59,7%	63,2%	59,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Het aantal aandoeningen dat een respondent heeft, beïnvloedt het eens zijn met de stelling. Patiënten met meer aandoeningen zijn het vaker met de stelling eens of zeer eens.

Tabel 12

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
zeer oneens	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%
oneens	1,9%	0,4%	2,1%	1,8%	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%
neutraal	7,5%	6,9%	3,5%	7,0%	3,0%	0,0%	20,0%	0,0%	5,9%
eens	35,8%	35,6%	31,9%	21,1%	27,3%	36,4%	0,0%	100,0%	32,7%
zeer eens	54,7%	54,9%	62,5%	70,2%	66,7%	63,6%	80,0%	0,0%	59,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Stelling 4: Een nieuw geneesmiddel werkt niet bij alle patiënten, bijvoorbeeld maar bij twee op de vijf of tien patiënten, soms nog minder. We zouden alleen hoeven te betalen voor geneesmiddelen als ze bij iemand werken.

De keuzemogelijkheden op deze vraag waren: zeer oneens, oneens, neutraal, eens, zeer eens.

Van de respondenten is 50,1% het met deze stelling eens of zeer eens. Mannen zijn het minder eens met deze stelling dan vrouwen, zoals de onderstaande tabel laat zien. Het percentage dat op deze vraag eens of zeer eens antwoordt is aanzienlijk minder dan op de 3 voorafgaande stellingen.

Tabel 13

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
zeer oneens	7,8%	6,5%	6,9%
oneens	25,4%	18,6%	20,8%
neutraal	17,6%	24,2%	22,0%
eens	29,5%	34,0%	32,5%
zeer eens	19,7%	16,6%	17,6%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Deze stelling wordt duidelijk beïnvloed door de leeftijd. De categorie tot 30 jaar is het in 35% eens met deze stelling. Vanaf de leeftijdscategorie 46-60 jaar wordt men het steeds meer eens met de stelling.

Tabel 14

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
zeer oneens	7,1%	8,9%	8,4%	5,3%	8,8%	6,9%
oneens	42,9%	26,7%	20,9%	20,5%	12,3%	20,8%
neutraal	14,3%	35,6%	19,9%	22,3%	19,3%	22,0%
eens	35,7%	15,6%	33,5%	32,9%	40,4%	32,5%
zeer eens		13,3%	17,3%	19,1%	19,3%	17,6%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

De eventuele invloed van het aantal aandoeningen dat een respondent heeft, vertoont een onduidelijk beeld.

Tabel 15

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
zeer oneens	10,4%	6,4%	4,2%	3,5%	15,2%	0,0%	20,0%	100,0%	6,9%
oneens	18,9%	21,9%	25,0%	21,1%	9,1%	0,0%	20,0%	0,0%	20,8%
neutraal	17,0%	20,6%	24,3%	17,5%	39,4%	36,4%	40,0%	0,0%	22,0%
eens	37,7%	32,6%	32,6%	35,1%	15,2%	36,4%	0,0%	0,0%	32,5%
zeer eens	16,0%	18,5%	13,9%	22,8%	21,2%	27,3%	20,0%	0,0%	17,6%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Stelling 5: Farmaceutische bedrijven hebben nu een patent (het alleenrecht) van tien jaar op hun geneesmiddel. Door deze periode te verkorten, zal er eerder concurrentie ontstaan, wat leidt tot lagere prijzen. Het patent zou daarom maximaal vijf jaar mogen bedragen.

De keuzemogelijkheden op deze vraag waren: zeer oneens, oneens, neutraal, eens, zeer eens.

Van de ondervraagden is 79,5% het met de stelling eens of zeer eens. Mannen zijn het minder eens met deze stelling dan vrouwen. 75,6 Procent van de mannen is het eens of zeer eens met de stelling en 81,4% van de vrouwen.

Tabel 16

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
zeer oneens	2,1%	2,8%	2,5%
oneens	10,9%	4,0%	6,3%
neutraal	11,4%	11,8%	11,7%
eens	32,1%	33,5%	33,1%
zeer eens	43,5%	47,9%	46,4%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

De leeftijdscategorieën tot 30 jaar en 31-45 jaar zijn het minder eens of zeer eens met deze stelling dan de andere drie leeftijdscategorieën. Hoe ouder men is, hoe meer men het eens is met de stelling.

Tabel 17

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
zeer oneens	7,1%	11,1%	2,6%	1,1%	1,8%	2,5%
oneens	7,1%	8,9%	8,4%	4,2%	7,0%	6,3%
neutraal	14,3%	11,1%	14,1%	11,7%	3,5%	11,7%
eens	57,1%	26,7%	29,3%	31,8%	50,9%	33,1%
zeer eens	14,3%	42,2%	45,5%	51,2%	36,8%	46,4%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Het aantal aandoeningen dat een respondent heeft, lijkt het antwoord op de stelling niet te beïnvloeden.

Tabel 18

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
zeer oneens	2,8%	3,0%	1,4%	1,8%	6,1%	0,0%	0,0%	0,0%	2,5%
oneens	10,4%	4,3%	5,6%	3,5%	15,2%	0,0%	0,0%	100,0%	6,3%
neutraal	16,0%	10,7%	11,1%	10,5%	9,1%	9,1%	20,0%	0,0%	11,7%
eens	30,2%	36,1%	33,3%	33,3%	27,3%	27,3%	0,0%	0,0%	33,1%
zeer eens	40,6%	45,9%	48,6%	50,9%	42,4%	63,6%	80,0%	0,0%	46,4%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Deel 1 Analyse vragen

6. Om nieuwe geneesmiddelen te kunnen betalen, kan de overheid besluiten de premie van de zorgverzekering te verhogen. Wat bent u bereid extra te betalen?

Van de respondenten is 47,8% niet bereid om extra te betalen met als doel de bekostiging van nieuwe geneesmiddelen. Van de respondenten is 23,1% bereid om 0-10 euro extra te betalen. Vrouwen blijken minder vaak bereid om extra te betalen voor de premie van de zorgverzekering dan mannen. Mannen zijn ook bereid om een hoger bedrag bij te betalen dan vrouwen.

Tabel 19

euro per jaar	man (n=187)	vrouw (n=394)	totaal (n=581)
niets	43,3%	50,0%	47,8%
0-10	25,1%	22,1%	23,1%
11-20	7,5%	8,1%	7,9%
21-30	7,0%	8,1%	7,7%
31-40	2,7%	2,0%	2,2%
41-50	11,2%	9,1%	9,8%
60		0,3%	0,2%
100	1,6%		0,5%
120		0,3%	0,2%
150	0,5%		0,2%
200	0,5%		0,2%
400	0,5%		0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Personen uit de leeftijdsgroep tot 30 jaar en de leeftijdsgroep vanaf 76 jaar zijn meer bereid om bij te betalen dan de andere leeftijdsgroepen. Hoeveel men extra wil bijbetalen, geeft een wisselend beeld, dat moeilijk te interpreteren is.

Tabel 20

euro per jaar	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=43)	46-60 jaar (n=190)	61-75 jaar (n=279)	vanaf 76 jaar (n=55)	totaal (n=581)
niets	28,6%	58,1%	51,1%	47,0%	38,2%	47,8%
0-10	28,6%	18,6%	14,7%	28,0%	29,1%	23,1%
11-20	28,6%	2,3%	8,9%	7,2%	7,3%	7,9%
21-30	7,1%	9,3%	10,0%	5,7%	9,1%	7,7%
31-40			2,1%	2,5%	3,6%	2,2%
41-50	7,1%	9,3%	13,2%	7,5%	10,9%	9,8%
60				0,4%		0,2%
100		2,3%		0,4%	1,8%	0,5%
120				0,4%		0,2%
150				0,4%		0,2%
200				0,4%		0,2%
400				0,4%		0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Respondenten met 0 aandoeeningen zijn meer bereid bij te betalen dan die met meer aandoeeningen met uitzondering van de categorie met 5 aandoeeningen. Deze laatste categorie betreft weinig mensen. Ook geeft de categorie met 0 aandoeeningen de indruk dat men bereid is om hogere bedragen bij te betalen dan de andere categorieën.

Tabel 21

euro per jaar	aantal 0 (n=105)	aantal 1 (n=230)	aantal 2 (n=142)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=30)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=581)
niets	35,2%	50,9%	47,9%	49,1%	63,3%	36,4%	80,0%	100,0%	47,8%
0-10	20,0%	23,0%	28,9%	19,3%	10,0%	45,5%	0,0%	0,0%	23,1%
11-20	14,3%	7,4%	6,3%	7,0%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%	7,9%
21-30	9,5%	8,3%	4,2%	8,8%	13,3%	0,0%	20,0%	0,0%	7,7%
31-40	5,7%	0,0%	2,8%	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,2%
41-50	13,3%	9,1%	8,5%	8,8%	10,0%	18,2%	0,0%	0,0%	9,8%
60	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
100	0,0%	0,9%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
120	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
150	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
200	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
400	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

7. De prijs van een nieuw geneesmiddel tegen kanker moet afhankelijk zijn van het aantal maanden dat het een mensenleven verlengt. Met hoeveel maanden moet het geneesmiddel een leven verlengen om vergoed te worden?

In het algemeen valt op dat 172 respondenten bij deze vraag geen getal hebben genoemd. Velen hiervan hebben wel een antwoord gegeven, maar het was geen antwoord op de vraag. Om een voorbeeld te geven: 23 respondenten gaven als antwoord Langer namelijk: altijd. Ook werden antwoorden gegeven als onbepaald, onbeperkt, oneindig. In een aantal gevallen begon men zonder een getal te noemen de vraag te nuanceren met voorwaarden.

De vrouwen vinden dat dat de nieuwe geneesmiddelen het leven minder hoeven te verlengen dan de mannen. Een aanzienlijk percentage van zowel de mannen (45,3%) als de vrouwen (40,5%) vindt dat een geneesmiddel, om voor vergoeding in aanmerking te komen, het leven moet verlengen met minstens 10-12 maanden. Tien procent van de mannen geeft aan dat het leven minstens met 24 maanden moet worden verlengd, bij de vrouwen betreft het 5,1 procent. Meer dan 20 procent van de respondenten vindt dat de verlenging niet meer dan 1 tot 3 maanden behoeft te zijn.

Tabel 22

aantal maanden	man (n=139)	vrouw (n=279)	totaal (n=418)
1-3	22,3%	25,1%	24,2%
4-6	12,9%	17,6%	16,0%
7-9	8,6%	11,5%	10,5%
10-12	45,3%	40,5%	42,1%
12	0,7%		0,2%
18		0,4%	0,2%
24	3,6%	2,2%	2,6%
30	0,7%	0,7%	0,7%
36	1,4%	0,7%	1,0%
42	0,7%		0,2%
60	2,2%	1,1%	1,4%
120	0,7%	0,4%	0,5%
300	0,7%		0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Naarmate men jonger is geeft een groter percentage aan dat een geneesmiddel het leven minder hoeft te verlengen om voor vergoeding in aanmerking te komen. Met name bij de leeftijdscategorieën 46-60 jaar en 61-75 jaar vindt men respondenten die vinden dat de leeftijdsverlenging minimaal 2 jaar moet zijn.

Tabel 23

aantal maanden	tot 30 jaar (n=12)	31-45 jaar (n=36)	46-60 jaar (n=145)	61-75 jaar (n=189)	vanaf 76 jaar (n=36)	totaal (n=418)
1-3	41,7%	30,6%	26,2%	21,7%	16,7%	24,2%
4-6	25,0%	19,4%	16,6%	15,3%	11,1%	16,0%
7-9	16,7%	11,1%	10,3%	10,1%	11,1%	10,5%
10-12	16,7%	36,1%	40,0%	43,4%	58,3%	42,1%
12				0,5%		0,2%
18		2,8%				0,2%
24			3,4%	3,2%		2,6%
30				1,6%		0,7%
36			1,4%	1,1%		1,0%
42				0,5%		0,2%
60			0,7%	2,1%	2,8%	1,4%
120			1,4%			0,5%
300				0,5%		0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Er is geen verband tussen het aantal aandoeningen en het gegeven antwoord.

Tabel 24

aantal maanden	aantal 0 (n=79)	aantal 1 (n=164)	aantal 2 (n=106)	aantal 3 (n=37)	aantal 4 (n=19)	aantal 5 (n=8)	aantal 6 (n=5)	totaal (n=418)
1-3	17,7%	22,6%	27,4%	10,8%	52,6%	62,5%	40,0%	24,2%
4-6	19,0%	19,5%	11,3%	13,5%	10,5%	12,5%	0,0%	16,0%
7-9	13,9%	11,6%	9,4%	10,8%	0,0%	0,0%	0,0%	10,5%
10-12	43,0%	39,6%	43,4%	54,1%	36,8%	12,5%	60,0%	42,1%
12	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
18	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
24	1,3%	1,8%	4,7%	5,4%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%
30	1,3%	0,6%	0,0%	2,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
36	2,5%	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
42	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
60	0,0%	1,2%	1,9%	2,7%	0,0%	12,5%	0,0%	1,4%
120	1,3%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
300	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

8. Een duur nieuw geneesmiddel wordt vergoed door uw zorgverzekeraar. Wat vindt u een aanvaardbare prijs?

Van de 102 personen die geen bedrag noemden, gaven veel personen aan geen antwoord te hebben op deze vraag. Een aantal personen antwoordde zoveel als nodig. Anderen beantwoordden de vraag door voorwaarden aan te geven voor wanneer een prijs acceptabel is.

Bij deze vraag zijn de bedragen die mannen en vrouwen noemen in dezelfde orde van grootte. Bijna de helft van de respondenten (48,4%) vond een bedrag van 10.000 tot 30.000 euro acceptabel. Iets meer dan 20 procent vond een bedrag hoger dan 90.001 euro nog acceptabel.

Tabel 25

euro's	man (n=159)	vrouw (n=329)	totaal (n=488)
10.001-30.000	50,3%	47,4%	48,4%
30.001-60.000	17,0%	20,1%	19,1%
60.001-90.000	13,2%	11,9%	12,3%
90.001-120.000	7,5%	10,0%	9,2%
120.001-150.000	11,3%	10,3%	10,7%
500.000	0,6%		0,2%
1.000.000		0,3%	0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

De leeftijd heeft invloed op het bedrag dat men nog acceptabel vindt. Hoe ouder men is hoe lager het bedrag is dat men acceptabel vindt.

Tabel 26

euro's	tot 30 jaar (n=12)	31-45 jaar (n=35)	46-60 jaar (n=159)	61-75 jaar (n=235)	vanaf 76 jaar (n=47)	totaal (n=488)
10.001 - 30.000	33,3%	34,3%	44,7%	52,3%	55,3%	48,4%
30.001 - 60.000	25,0%	17,1%	23,9%	15,7%	19,1%	19,1%
60.001 - 90.000		20,0%	12,6%	12,8%	6,4%	12,3%
90.001 - 120.000	16,7%	17,1%	9,4%	7,2%	10,6%	9,2%
120.001 - 150.000	25,0%	11,4%	8,8%	11,5%	8,5%	10,7%
500.000				0,4%		0,2%
1.000.000			0,6%			0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Het aantal aandoeningen dat men heeft, geeft geen eenduidig beeld van het bedrag dat men acceptabel vindt.

Tabel 27

euro's	aantal 0 (n=79)	aantal 1 (n=164)	aantal 2 (n=106)	aantal 3 (n=37)	aantal 4 (n=19)	aantal 5 (n=8)	aantal 6 (n=5)	totaal (n=488)
10.001 - 30.000	43,5%	53,6%	44,7%	52,1%	48,0%	36,4%	0,0%	48,4%
30.001 - 60.000	21,7%	14,9%	21,9%	22,9%	12,0%	36,4%	25,0%	19,1%
60.001 - 90.000	15,2%	11,9%	10,5%	10,4%	16,0%	0,0%	50,0%	12,3%
90.001 - 120.000	12,0%	8,2%	9,6%	6,3%	12,0%	9,1%	0,0%	9,2%
120.001 - 150.000	7,6%	10,8%	13,2%	8,3%	12,0%	9,1%	25,0%	10,7%
500.000	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
1.000.000	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	0,2%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

9. Stel dat u een nieuw geneesmiddel zelf moet betalen. Hoeveel bent u dan bereid te betalen per behandeling of per jaar?

Deze vraag was gesteld als een open vraag. De respondenten konden invullen wat ze wilden. Veel personen vulden geen bedrag in. Zevenmaal werd een bedrag per behandeling opgegeven. 320 Personen gaven een bedrag per jaar op dat varieerde van 0 tot 100.000 euro. 35,1 Procent (107 personen) gaven 0 euro op. In de hiernavolgende tabellen worden alleen bedragen genoemd wanneer het aantal personen dat het bedrag opgaf, 2,5% of meer van het totale aantal personen bedraagt.

Veel van de personen die 0 antwoordden, gaven aan dat ze niet in staat zijn om een extra bedrag te betalen. Dit was overigens ook een reden voor een aantal respondenten om geen bedrag in te vullen. Anderen die geen bedrag invulden gaven aan dat het niet zonder meer mogelijk was om een reëel bedrag op te geven. Ook werd meermalen genoemd dat het bedrag afhing van het inkomen.

Mannen die een bedrag invulden, lijken bereid om eerder zelf te betalen en ook bereid om meer te betalen dan vrouwen.

Tabel 28

euro's	man (n=111)	vrouw (n=209)	totaal (n=320)
0	36,9%	38,8%	38,4%
10	3,6%	2,9%	3,1%
100	5,4%	5,7%	5,6%
500	1,8%	5,7%	4,4%
1000	15,3%	9,6%	11,6%
1200	0,9%	3,3%	2,5%
2000	5,4%	3,3%	4,1%
3000	5,4%	1,0%	2,5%
5000	3,6%	2,8%	3,1%
10000	3,6%	3,3%	3,4%
andere bedragen	18,1%	23,4%	21,6%
totaal	100%	100%	100%

De beantwoording van de vraag door de personen uit de verschillende leeftijdsklassen levert geen relevante verschillen op tussen de klassen.

Tabel 29

euro's	tot 30 jaar (n=5)	31-45 jaar (n=22)	46-60 jaar (n=111)	61-75 jaar (n=152)	vanaf 76 jaar (n=30)	totaal (n=320)
0	60%	31,8%	36,9%	39,5%	36,7%	38,4%
10	0	13,6%	2,7%	19,7%	3,3%	3,1%
100	20%	4,5%	8,1%	4,6%	0,0%	5,6%
500	20%	4,5%	6,3%	3,3%	0,0%	4,4%
1000	0,0%	0,0%	13,5%	9,2%	26,7%	11,6%
1200	0,0%	13,6%	0,9%	2,0%	3,3%	2,5%
2000	0,0%	0,0%	4,5%	3,9%	6,7%	4,1%
3000	0,0%	0,0%	1,8%	3,9%	0,0%	2,5%
5000	0,0%	4,5%	2,7%	2,0%	10%	3,1%
10000	0,0%	0%	2,7%	4,6%	3,3%	3,4%
andere bedragen	0,0%	27,3%	19,8%	25,0%	10%	21,6%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Patiënten met meer aandoeningen antwoorden vaker een bedrag van 0 euro en lijken ook lagere bedragen te noemen.

Tabel 30

euro per jaar	aantal 0 (n=54)	aantal 1 (n=129)	aantal 2 (n=77)	aantal 3 (n=34)	aantal 4 (n=18)	aantal 5 (n=4)	aantal 6 (n=3)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=320)
0	25,9%	34,9%	45,5%	38,2%	55,6%	75,0%	33,3%	100,0%	38,4%
10	1,9%	5,4%	0,0%	0,0%	11,1%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%
100	3,7%	3,1%	7,8%	14,7%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	5,6%
500	5,6%	3,9%	5,2%	2,9%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	4,4%
1000	13,0%	13,2%	13,0%	8,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,6%
1200	0,0%	3,9%	0,0%	5,8%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	2,5%
2000	1,9%	7,8%	1,3%	2,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,1%
3000	5,6%	1,6%	2,6%	0,0%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	2,5%
5000	5,6%	3,9%	1,3%	0,0%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%
10000	5,6%	2,3%	5,2%	2,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%
andere bedragen	31,5%	20,2%	18,2%	23,5%	22,2%	0,0%	0,0%	0,0%	21,6%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

10. Wie moet volgens u de prijs van dure specialistische geneesmiddelen bepalen?

De keuzemogelijkheden op deze vraag zijn fabrikant, minister van VWS, zorgverzekeraar, onafhankelijk instituut, anders.

Bij de mogelijkheid 'anders' zijn vooral combinaties ingevuld van de eerste vier mogelijkheden uit de hierna volgende tabellen.

109 Personen maken gebruik van de mogelijkheid om een toelichting te geven. Daarin wordt onder meer aangegeven dat een onafhankelijk instituut zich minder door het geld laat leiden en meer door de waarde van een geneesmiddel.

De meerderheid van de respondenten (58,8%) heeft een duidelijke voorkeur voor een onafhankelijk instituut. Mannen kiezen meer dan vrouwen de fabrikant en de minister van VWS.

Tabel 31

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
fabrikant	7,3%	4,5%	5,4%
minister van VWS	18,1%	15,9%	16,6%
zorgverzekeraar	13,0%	12,6%	12,7%
onafhankelijk instituut	53,4%	61,5%	58,8%
anders	8,2%	5,5%	6,5%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

De personen ouder dan 76 jaar noemen geen enkele keer de fabrikant. In deze klasse zitten bijna evenveel mannen als vrouwen. De mannen uit deze klasse vertonen in tegenstelling tot de mannen uit de andere leeftijdsklassen dus geen voorkeur voor de fabrikant.

Tabel 32

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
fabrikant	7,1%	4,4%	6,8%	5,7%	0,0%	5,4%
minister	7,1%	20,0%	14,1%	16,6%	24,6%	16,6%
zorgverzekeraar	14,3%	6,7%	13,6%	13,4%	10,5%	12,7%
onafhankelijk instituut	64,3%	62,2%	57,1%	58,7%	61,4%	58,8%
anders	0,7%	0,7%	8,4%	5,7%	3,5%	6,4%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Hoe meer aandoeningen men heeft des te minder men de fabrikant noemt en des te meer de zorgverzekeraar.

Tabel 33

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
fabrikant	8,5%	6,9%	2,8%	3,5%	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,4%
minister	14,2%	15,0%	20,1%	22,8%	15,2%	0,0%	20,0%	0,0%	16,6%
zorgverzekeraar	7,5%	12,4%	14,6%	10,5%	24,2%	18,2%	20,0%	0,0%	12,7%
onafhankelijk instituut	63,2%	59,7%	56,9%	59,6%	48,5%	63,6%	40,0%	0,0%	58,8%
anders	6,6%	6,0%	5,6%	3,5%	9,1%	18,2%	20%	0%	6,5%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

11. De winsten van farmaceutische bedrijven bedragen tussen de 20 en 40 procent. Wat vindt u een aanvaardbaar percentage?

118 Personen maken gebruik van de mogelijkheid om toelichting te geven bij deze vraag. Belangrijkste opmerking is dat fabrikanten voldoende winst moeten kunnen maken om goede geneesmiddelen te ontwikkelen.

Een aanzienlijke minderheid (39,0%) kiest voor een percentage van 10, 21,7% voor een percentage van 5. Voor een percentage van 20 of meer kiest 14,3%. Mannelijke personen vinden een hoger winstpercentage acceptabeler dan vrouwelijke personen.

Tabel 34

percentage	man (n=191)	vrouw (n=393)	totaal (n=584)
5	17,8%	23,7%	21,7%
10	35,6%	40,7%	39,0%
15	16,8%	14,0%	14,9%
20	15,2%	11,2%	12,5%
25	8,9%	6,4%	7,2%
30	4,7%	2,0%	2,9%
35	0,5%	1,3%	1,0%
40	0,5%	0,8%	0,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

De beantwoording van de vraag door de verschillende leeftijdsklassen geeft geen verdere inzichten.

Tabel 35

procent	tot 30 jaar (n=13)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=189)	61-75 jaar (n=280)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=584)
5	23,1%	17,8%	22,2%	21,8%	22,8%	21,7%
10	61,5%	42,2%	39,7%	37,1%	38,6%	39,0%
15		13,3%	12,7%	17,5%	14,0%	14,9%
20		17,8%	16,4%	10,4%	8,8%	12,5%
25		8,9%	5,3%	8,2%	8,8%	7,2%
30	7,7%		1,6%	3,2%	7,0%	2,9%
35			1,6%	1,1%		1,0%
40	7,7%		0,5%	0,7%		0,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Ook de analyse van de vraag aan de hand van het aantal aandoeningen dat een respondent heeft, levert weinig verdere informatie op.

Tabel 36

procent	aantal 0 (n=105)	aantal 1 (n=230)	aantal 2 (n=143)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=32)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=584)
5	19,0%	20,0%	25,2%	26,3%	18,8%	18,2%	40,0%	0,0%	21,7%
10	41,9%	40,4%	35,7%	35,1%	43,8%	45,5%	0,0%	100,0%	39,0%
15	13,3%	14,3%	14,7%	15,8%	18,8%	18,2%	40,0%	0,0%	14,9%
20	15,2%	13,9%	11,9%	7,0%	6,3%	9,1%	20,0%	0,0%	12,5%
25	5,7%	6,1%	7,7%	12,3%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	7,2%
30	1,9%	3,9%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%
35	1,9%	0,4%	0,7%	1,8%	0,0%	9,1%	0,0%	0,0%	1,0%
40	1,0%	0,9%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

12. Vindt u het een goed of slecht idee dat de overheid (de minister van VWS) met de fabrikant onderhandelt over de prijzen?

Bij deze vraag kon worden ingevuld zeer slecht idee, slecht idee, neutraal, goed idee, zeer goed idee.

Van de respondenten vindt 62,3% het een goed of zeer goed idee dat de minister met de prijzen onderhandelt met de fabrikant. 140 Respondenten maken gebruik van de mogelijkheid om een toelichting te geven. Dit levert geen relevante toevoeging op. Mannen (73,6%) vinden het duidelijk een beter idee dat de minister over prijzen onderhandelt dan vrouwen (57,%).

Tabel 37

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
zeer slecht idee	6,2%	7,3%	6,9%
slecht idee	6,2%	11,6%	9,8%
neutraal	14,0%	24,2%	20,8%
goed idee	35,8%	40,1%	38,6%
zeer goed idee	37,8%	16,9%	23,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Het beeld van de analyse per leeftijdsklasse geeft geen eenduidig beeld.

Tabel 38

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
zeer slecht idee		6,7%	7,9%	6,7%	7,0%	6,9%
slecht idee	21,4%	6,7%	12,0%	7,4%	14,0%	9,8%
neutraal	14,3%	26,7%	18,3%	23,3%	14,0%	20,8%
goed idee	35,7%	42,2%	38,7%	38,2%	38,6%	38,6%
zeer goed idee	28,6%	17,8%	23,0%	24,4%	26,3%	23,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Personen met 4 aandoeningen vinden het een slechter idee dat de minister over de prijs onderhandelt dan de personen uit de andere aandoeningsklassen. De betekenis hiervan is niet duidelijk.

Tabel 39

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
zeer slecht idee	5,7%	6,0%	5,6%	8,8%	21,2%	0,0%	20,0%	0,0%	6,9%
slecht idee	10,4%	9,4%	10,4%	8,8%	12,1%	0,0%	20,0%	0,0%	9,8%
neutraal	20,8%	23,6%	20,1%	12,3%	24,2%	18,2%	0,0%	0,0%	20,8%
goed idee	41,5%	38,2%	36,1%	42,1%	27,3%	63,6%	40,0%	100,0%	38,6%
zeer goed idee	21,7%	22,7%	27,8%	28,1%	15,2%	18,2%	20,0%	0,0%	23,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

13. De ontwikkeling van een nieuw geneesmiddel wordt vaak niet door de fabrikant, maar door een - door de overheid gefinancierd - onderzoeksinstituut gedaan. Bent u het er mee eens dat de overheid daarom mee moet delen in de winst?

Bij deze vraag kon worden ingevuld zeer mee eens, mee eens, neutraal, mee oneens, zeer mee oneens.

140 Personen maken gebruik van de mogelijkheid om een toelichting te geven bij deze vraag. De toelichting geeft geen verder inzicht, omdat de inhoud van de opmerkingen sterk wisselt.

Met deze stelling is 40,5% het mee eens of zeer mee eens. Vrouwelijke respondenten zijn meer geneigd de overheid te laten delen in de winst dan mannelijke. 45,1 Procent van de mannen en 38,3% van de vrouwen zijn het oneens of zeer oneens met de stelling.

Tabel 40

	man (n=193)	vrouw (n=397)	totaal (n=590)
zeer mee eens	19,2%	19,9%	19,7%
mee eens	17,6%	22,4%	20,8%
neutraal	18,1%	22,7%	21,2%
mee oneens	30,6%	24,7%	26,6%
zeer mee oneens	14,5%	10,3%	11,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Naarmate men ouder is, lijkt men het meer eens' of 'zeer eens' met de stelling te zijn.

Tabel 41

	tot 30 jaar (n=14)	31-45 jaar (n=45)	46-60 jaar (n=191)	61-75 jaar (n=283)	vanaf 76 jaar (n=57)	totaal (n=590)
zeer mee eens	21,4%	15,6%	20,9%	19,4%	19,3%	19,7%
mee eens	14,3%	22,2%	20,4%	20,8%	22,8%	20,8%
neutraal	21,4%	15,6%	19,4%	22,6%	24,6%	21,2%
mee oneens	42,9%	31,1%	26,7%	25,4%	24,6%	26,6%
zeer mee oneens	0,0%	15,6%	12,6%	11,7%	8,8%	11,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Hoewel er duidelijke verschillen zijn in de beantwoording van de vraag afhankelijk van het aantal aandoeningen dat men heeft, is de betekenis daarvan niet duidelijk. Zo wijkt het beeld bij de personen met 3 aandoeningen duidelijk af.

Tabel 42

	aantal 0 (n=106)	aantal 1 (n=233)	aantal 2 (n=144)	aantal 3 (n=57)	aantal 4 (n=33)	aantal 5 (n=11)	aantal 6 (n=5)	aantal 7 (n=1)	totaal (n=590)
zeer mee eens	17,9%	17,2%	21,5%	22,8%	24,2%	18,2%	60,0%	0,0%	19,7%
mee eens	17,9%	21,9%	22,2%	22,8%	18,2%	9,1%	0,0%	100,0%	20,8%
neutraal	17,9%	19,3%	20,8%	33,3%	24,2%	36,4%	0,0%	0,0%	21,2%
mee oneens	37,7%	28,8%	21,5%	15,8%	21,2%	18,2%	20,0%	0,0%	26,6%
zeer mee oneens	8,5%	12,9%	13,9%	5,3%	12,1%	18,2%	20,0%	0,0%	11,7%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chikwadraat toets en Spearman correlatie tussen de stellingen en vragen

De antwoorden op de vragen in Deel 1 zijn in SPSS voor het geslacht getoetst op significantie met behulp van de chikwadraattoets. Er was een significant verschil bij de vragen 5 en 13.

De antwoorden op de vragen in Deel 1 zijn in SPSS voor de leeftjidsverdeling en de aandoeningenverdeling getoetst. op significantie met behulp van de chikwadraattoets voor trends.

De verschillen antwoorden op de vragen 4 en 5 waren significant voor de leeftjidsverdeling.

De verschillen antwoorden op de vragen 1, 3, 6 en 8 waren significant voor de aandoeningenverdeling.

Voor de antwoorden op de vragen gesteld in Deel 1 is in SPSS ook de Spearman correlatie berekend. De Spearman correlatie geeft aan in hoeverre de relatie tussen 2 vragen correlatie vertoont en of deze relatie significant is. De verwachting was dat gezien de aard van de gestelde vragen, er tussen meerdere vragen een significante correlatie zou kunnen optreden. In de hiernavolgende tabel is de correlatie en eventuele significantie weergegeven. Er is sprake van significantie bij een waarde van 0,005 of kleiner. Met geel is aangegeven wanneer er sprake is van significantie.

De gevonden correlaties zijn over het algemeen vrij zwak. Er is een matige correlatie tussen vraag 6 en 9. Mensen die meer zelf zouden willen betalen voor een duur geneesmiddel, vinden ook hogere kosten via de zorgverzekeraar acceptabel.

Tabel 43 Correlatietabel Deel 1 vragen

	vr 1	vr 2	vr 3	vr 4	vr 5	vr 6	vr 7	vr 8	vr 9	vr 11	vr 12	vr 13
vr1 cor	1,000	0,058	0,104	0,032	0,178	-0,106	-0,201	0,161	-0,168	-0,054	-0,059	-0,156
sig		0,159	0,012	0,439	0,000	0,010	0,000	0,000	0,003	0,193	0,151	0,000
aantal	590	590	590	590	590	581	418	488	305	584	590	590
vr2 cor	0,058	1,000	0,307	0,121	0,261	-0,012	0,109	-0,121	0,046	-0,040	0,153	-0,003
sig	0,159		0,000	0,003	0,000	0,772	0,026	0,008	0,421	0,340	0,000	0,941
aantal	590	590	590	590	590	581	418	488	305	584	590	590
vr3 cor	0,104	0,307	1,000	0,160	0,358	-0,079	0,019	-0,002	-0,048	-0,176	0,141	0,032
sig	0,012	0,000		0,000	0,000	0,058	0,696	0,957	0,405	0,000	0,001	0,436
aantal	590	590	590	590	590	581	418	488	305	584	590	590
vr4 cor	0,032	0,121	0,160	1,000	0,157	-0,068	0,094	-0,061	0,015	-0,151	0,035	0,011
sig	0,439	0,003	0,000		0,000	0,101	0,055	0,179	0,798	0,000	0,395	0,791
aantal	590	590	590	590	590	581	418	488	305	584	590	590
vr5 cor	0,178	0,261	0,358	0,157	1,000	-0,045	0,000	-0,029	0,006	-0,212	0,080	-0,074
sig	0,000	0,000	0,000	0,000		0,281	0,998	0,526	0,913	0,000	0,053	0,071
aantal	590	590	590	590	590	581	418	488	305	584	590	590
vr6 cor	-0,106	-0,012	-0,079	-0,068	-0,045	1,000	0,051	0,154	0,444	0,173	0,136	0,156
sig	0,010	0,772	0,058	0,101	0,281		0,295	0,001	0,000	0,000	0,001	0,000
aantal	581	581	581	581	581	581	415	483	301	576	581	581
vr7 cor	-0,201	0,109	0,019	0,094	0,000	0,051	1,000	-0,144	0,101	0,131	0,094	-0,032
sig	0,000	0,026	0,696	0,055	0,998	0,295		0,005	0,126	0,007	0,055	0,516
aantal	418	418	418	418	418	415	418	384	230	415	418	418
vr8 cor	0,161	-0,121	-0,002	-0,061	-0,029	0,154	-0,144	1,000	0,047	0,082	-0,036	0,027
sig	0,000	0,008	0,957	0,179	0,526	0,001	0,005		0,443	0,072	0,426	0,547
aantal	488	488	488	488	488	483	384	488	267	485	488	488
vr9 cor	-0,168	0,046	-0,048	0,015	0,006	0,444	0,101	0,047	1,000	0,211	0,174	0,238
sig	0,003	0,421	0,405	0,798	0,913	0,000	0,126	0,443		0,000	0,002	0,000
aantal	305	305	305	305	305	301	230	267	305	303	305	305
vr 11 cor	-0,054	-0,040	-0,176	-0,151	-0,212	0,173	0,131	0,082	0,211	1,000	0,064	0,075
sig	0,193	0,340	0,000	0,000	0,000	0,000	0,007	0,072	0,000		0,120	0,071
aantal	584	584	584	584	584	576	415	485	303	584	584	584
vr12 cor	-0,059	0,153	0,141	0,035	0,080	0,136	0,094	-0,036	0,174	0,064	1,000	0,148
sig	0,151	0,000	0,001	0,395	0,053	0,001	0,055	0,426	0,002	0,120		0,000
aantal	590	590	590	590	590	581	418	488	305	584	590	590
vr13 cor	-0,156	-0,003	0,032	0,011	-0,074	0,156	-0,032	0,027	0,238	0,075	0,148	1,000
sig	0,000	0,941	0,436	0,791	0,071	0,000	0,516	0,547	0,000	0,071	0,000	
aantal	590	590	590	590	590	581	418	488	305	584	590	590

Deel 2 Analyse vragen

A. Bent u in de afgelopen drie jaar met een nieuw specialistisch geneesmiddel behandeld, of bent u nog steeds met dit middel onder behandeling?

In totaal 124 personen hebben de vraag met ja beantwoord. De vragen B tot en met H zijn vervolgens door deze respondenten ingevuld. De vulling van de categorieën vrouwen en mannen is goed genoeg gevuld om uitspraken te kunnen doen aan de hand van de vragen. De vulling van de leeftijdsklassen en aandoeningsklassen is onvoldoende om bij vragen met drie of meer mogelijke keuzen waarde aan de beantwoording van de vragen toe te kunnen kennen.

Bij de vragen B tot en met H van Deel 2 worden eventuele verschillen bij de beantwoording naar leeftijdsklasse en aantal aandoeningen wel benoemd ondanks de geringe betekenis die eraan kan worden gehecht.

Tabel 44 Verdeling naar leeftijdsklasse en van personen die vraag A met ja hebben beantwoord

leeftijdsklasse	man (n=42)	vrouw (n=82)	totaal (n=124)	totaal (n=124)
tot 30 jaar		1,2%	0,8%	1
31-45 jaar	28,6%	37,8%	34,7%	43
46-60 jaar	21,4%	31,7%	28,2%	35
61-75 jaar	40,5%	23,2%	29,0%	36
vanaf 76 jaar	9,5%	6,1%	7,3%	9
totaal	100%	100%	100%	124

Personen in de leeftijdsklasse ouder dan 76 jaar geven procentueel gezien minder vaak aan met een nieuw specialistisch geneesmiddel te zijn behandeld dan de andere leeftijdsklassen met uitzondering van de leeftijdsklasse jonger dan 30 jaar.

Tabel 45 Verdeling naar aantal aandoeningen

aantal aandoeningen	aantal personen (n=117)	totaal (n=117)
0	2,6%	3
1	29,9%	35
2	29,9%	35
3	7,7%	9
4	9,4%	11
5	1,7%	2
6	1,7%	2
	100%	117

Personen met 1 of 2 aandoeningen hebben vaker een nieuw specialistisch geneesmiddel gekregen dan personen met geen aandoeningen of meer dan 2 aandoeningen.

B. Hoe is uw ervaring met dit geneesmiddel?

Bij deze vraag kon worden ingevuld zeer ontevreden, ontevreden, tevreden, zeer tevreden.

Van de respondenten gaf 76,3% aan tevreden of zeer tevreden te zijn over de ervaring met het geneesmiddel. Mannen en vrouwen verschillen hierin niet.

Tabel 46

	man (n=39)	vrouw (n=75)	totaal (n=114)
zeer ontevreden	15,4%	17,3%	16,7%
ontevreden	7,7%	6,7%	7,0%
tevreden	28,2%	32%	30,7%
zeer tevreden	48,7%	44%	45,6%
totaal	100%	100%	100%

De analyse met betrekking tot leeftijdsklasse en aantal aandoeningen levert geen verdere, relevante informatie op.

Tabel 47

	tot 30 jaar (n=1)	31-45 jaar (n=41)	46-60 jaar (n=34)	61-75 jaar (n=31)	va 76 jaar (n=7)	totaal (n=114)
zeer ontevreden		17,1%	17,6%	19,4%	0,0%	16,7%
ontevreden		2,4%	14,7%	3,2%	14,3%	7,0%
tevreden		29,3%	26,5%	32,3%	42,9%	29,8%
zeer tevreden	100%	51,2	41,2%	45,2%	42,9%	546,5%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 48

aantal aandoeningen	0 (n=3)	1 (n=50)	2 (n=31)	3 (n=8)	4 (n=11)	5 (n=2)	6 (n=3)	totaal (n=108)
zeer ontevreden	33,3%	22,0%	19,4%	12,5%	9,1%			18,5%
ontevreden		4,0%	3,2%		18,2%	50%		5,6%
tevreden		26,0%	35,5%	37,5%	36,4%	50%	33,3%	30,6%
zeer tevreden	66,7%	48,0%	41,9%	50%	36,4%		66,7%	45,4%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

C. In welke mate heeft dit geneesmiddel de kwaliteit van uw leven verbeterd?

Op deze vraag konden de volgende antwoorden gekozen: niet, nauwelijks, een beetje, erg heel erg.

Vraag C is niet geanalyseerd naar geslacht, leeftijd en aandoeningenverdeling. Gezien de verwachting dat 'de ervaring met dit geneesmiddel' (vraag b) sterk gecorreleerd is met 'in welke mate dit geneesmiddel de kwaliteit van uw leven heeft verbeterd', is geanalyseerd of dit het geval is. De hierna volgende tabel laat duidelijk zien dat er sprake is van een sterke samenhang (bijvoorbeeld zeer ontevreden met niet en zeer tevreden met heel erg).

Tabel 49

	niet (n=19)	nauwelijks (n=8)	een beetje (n=30)	erg (n=31)	heel erg (n=26)	totaal (n=114)
zeer ontevreden	84,2%	25%	3,3%	3,2%		17,5%
ontevreden	10,5%	12,5%	13,3%	3,2%		7,0%
tevreden	5,3%	62,5%	53,3%	35,5%	7,7%	30,7%
zeer tevreden			30,0%	58,1%	92,3%	44,7%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

D. Weet u wat dit geneesmiddel kost of heeft gekost per behandeling of per jaar?

Bij deze vraag kon me antwoorden: ja per behandeling, ja per jaar, nee.

Het merendeel van de respondenten weet niet wat het geneesmiddel heeft gekost. Bij de vrouwen en de mannen zien we eenzelfde beeld. In de orde van 60% geeft aan niet te weten wat het geneesmiddel kost per behandeling of per jaar. De personen die wisten wat de behandeling kost, kenden meer de jaarkosten dan de kosten per behandeling.

Tabel 50

	man (n=40)	vrouw (n=80)	totaal (n=120)
ja per behandeling	12,5%	16,3%	15,0%
ja per jaar	25,0%	26,3%	25,8%
nee	62,5%	57,5%	59,2%
totaal	100%	100%	100%

Ook als men kijkt naar leeftijdsklasse (met name de leeftijdsklassen 31-45 jaar, 46-60 jaar en 61-75 jaar hebben een vergelijkbare vulling) dan zijn er weinig verschillen in antwoorden. De leeftijdsklasse 46-60 jaar antwoordt minder vaak met ja.

Tabel 51

	tot 30 jaar (n=1)	31-45 jaar (n=40)	46-60 jaar (n=35)	61-75 jaar (n=36)	va 76 jaar (n=8)	totaal (n=120)
ja per behandeling		10,0%	17,1%	16,7%	25,0%	15,0%
ja per jaar		32,5%	17,1%	27,8%	25,0%	25,8%
nee	100%	57,5%	65,7%	55,6%	50,0%	59,2%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Afhankelijk van het aantal aandoeningen zijn er verschillen per aandoening. De betekenis daarvan is onduidelijk, te meer daar de vulling van de aandoeningsklassen klein is.

Tabel 52

aantal aandoeningen	0 (n=3)	1 (n=53)	2 (n=34)	3 (n=8)	4 (n=11)	5 (n=2)	6 (n=2)	totaal (n=113)
ja per behandeling	33,3%	5,7%	23,5%	25,0%	18,2%	100%		15,0%
ja per jaar		30,2%	20,6%		27,3%		100,0%	25,8%
nee	66,7%	64,2%	55,9%	75,0%	54,5%	100%		59,2%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100,0%	100%

E. Voelt u zich schuldig dat u zo'n duur geneesmiddel gebruikt of heeft gebruikt?

Bij deze vraag kon men antwoorden: absoluut niet, niet, een beetje, heel erg.

Een grote meerderheid van de respondenten antwoordde op deze vraag absoluut niet of niet. Men voelde zich dus niet schuldig. Bij de mannen was het percentage 95,3%, bij de vrouwen 87,6%. Vrouwen voelden zich dus wel schuldiger dan mannen.

Tabel 53

	man (n=42)	vrouw (n=80)	totaal (n=122)
absoluut niet	52,4%	63,8%	59,8%
niet	42,9%	23,8%	30,3%
een beetje	2,4%	10,0%	7,4%
heel erg	2,4%	2,5%	2,5%
totaal	100%	100%	100%

Bij de analyse van deze vraag naar leeftijdsklasse is het beeld dat bij toenemende leeftijd men zich minder schuldig voelt.

Tabel 54

	tot 30 jaar (n=1)	31-45 jaar (n=43)	46-60 jaar (n=34)	61-75 jaar (n=35)	va 76 jaar (n=9)	totaal (n=122)
absoluut niet		58,1%	58,8%	62,9%	66,7%	59,8%
niet	100%	27,9%	32,4%	28,6%	33,3%	30,3%
een beetje		9,3%	8,8%	5,7%		7,4%
heel erg		4,7%	0%	2,9%		2,5%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Het aantal aandoeningen dat men heeft, lijkt het antwoord op de vraag niet te beïnvloeden.

Tabel 55

aantal aandoeningen	0 (n=3)	1 (n=55)	2 (n=34)	3 (n=8)	4 (n=11)	5 (n=2)	6 (n=2)	totaal (n=115)
absoluut niet		61,8%	52,9%	87,5%	81,8%	100%	50%	59,8%
niet	33,3%	29,1%	35,3%	12,5%	8,2%		50%	30,3%
een beetje	33,3%	7,3%	11,8%					7,4%
heel erg	33,3%	1,8%						2,5%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

F. Heeft u er bij uw behandelaar op moeten aandringen om dit geneesmiddel te krijgen?

Bij deze vraag kon men antwoorden: nee, een beetje, ja.

Het grote merendeel van de respondenten (83,7%) geeft aan dat men niet hoefde aan te dringen. Mannelijke respondenten (een beetje + ja = 21,4%) moesten meer aandringen dan vrouwelijke respondenten (een beetje + ja = 13,6%).

Tabel 56

	man (n=42)	vrouw (n=81)	totaal (n=123)
nee	78,6%	86,4%	83,7%
een beetje	14,3%	9,9%	11,4%
ja	7,1%	3,7%	4,9%
totaal	100%	100%	100%

De leeftijdsklassen hebben geen duidelijke invloed op de beantwoording van de vraag.

Tabel 58

	tot 30 jaar (n=1)	31-45 jaar (n=43)	46-60 jaar (n=35)	61-75 jaar (n=35)	va 76 jaar (n=9)	totaal (n=123)
nee	100%	81,4%	80,0%	85,7%	100%	83,7%
een beetje		14,0%	11,4%	11,4%		11,4%
ja		5,7%	8,6%	2,9%		4,9%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Het aantal aandoeningen dat men heeft lijkt invloed te hebben op de beantwoording van de vraag. Naarmate men meer aandoeningen heeft, hoeft men minder aan te dringen. De vulling van de verschillende aandoeningsklassen (uitgezonderd de klassen met 2 en 3 aandoeningen) is echter klein.

Tabel 59

aantal aandoeningen	0 (n=3)	1 (n=55)	2 (n=35)	3 (n=8)	4 (n=11)	5 (n=2)	6 (n=2)	totaal (n=116)
nee	100%	81,8%	88,6%	75,0%	81,8%	100%	50%	83,6%
een beetje		10,9%	8,6%	25,0%	18,2%			11,2%
ja		7,3%	2,9%				50%	5,2%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

G. Heeft uw behandelaar dit uit zichzelf voorgeschreven?

Bij deze vraag waren de invulmogelijkheden: ja, nee, in samenspraak.

In 68,3% heeft de behandelaar uit zichzelf het middel voorgeschreven. Bij vrouwen (70,4%) schrijft de behandelaar meer uit zichzelf voor dan bij mannen (64,3%) en gebeurt dit minder in samenspraak (22,2%) dan bij mannen (28,6%).

Tabel 60

	man (n=42)	vrouw (n=81)	totaal (n=123)
ja	64,3%	70,4%	68,3%
nee	7,1%	7,4%	7,3%
in samenspraak	28,6%	22,2%	24,4%
totaal	100%	100%	100%

Bij de leeftijdsklasse van 31-45 jaar lijken de respondenten meer te hebben moeten aandringen, want de behandelaar heeft in meer gevallen (9,5%) het middel niet uit zichzelf voorgeschreven.

Tabel 61

	tot 30 jaar (n=1)	31-45 jaar (n=42)	46-60 jaar (n=35)	61-75 jaar (n=35)	va 76 jaar (n=10)	totaal (n=123)
ja		69,0%	71,4%	74,3%	40,0%	68,3%
nee		9,5%	5,7%	5,7%	10,0%	7,3%
in samenspraak		100%	21,4%	22,9%	50,0%	24,4%
totaal		100%	100%	100%	100%	100%

Bij de twee redelijk gevulde aandoeningenklassen (1 en 2 aandoeningen) lijkt de behandelaar meer uit zichzelf te hebben voorgeschreven bij de personen met 2 aandoeningen.

Tabel 62

aantal aandoeningen	0 (n=3)	1 (n=55)	2 (n=35)	3 (n=8)	4 (n=11)	5 (n=2)	6 (n=2)	totaal (n=116)
ja	66,7%	69,1%	77,1%	62,5%	63,6%	100%	50%	70,7%
nee		7,3%	5,7%		18,2%			6,9%
in samenspraak	33,3%	23,6%	17,1%	37,5%	18,2%		50,0%	22,4%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

H. Vindt u het terecht dat dit geneesmiddel voor 100 procent wordt vergoed?

Deze vraag kon worden beantwoord met nee, enigszins, ja, absoluut.

Het overgrote merendeel van de respondenten (96,7%) vond het terecht dat het geneesmiddel voor 100 procent werd vergoed. Bij mannen was het percentage, ja en absoluut opgeteld, 100%, bij vrouwen 96,7%. Er is een verschil in de mate waarin men het terecht vindt tussen mannen en vrouwen. Vrouwen antwoorden meer met absoluut dan mannen en minder met ja.

Tabel 63

	man (n=41)	vrouw (n=81)	totaal (n=122)
nee		1,2%	0,8%
enigszins		2,5%	1,6%
ja	75,6%	58,0%	63,9%
absoluut	24,4%	38,3%	33,6%
totaal	100%	100%	100%

De analyse op leeftijdsklassen en aandoeningsklassen levert geen verdere informatie op.

Tabel 64

	tot 30 jaar (n=1)	31-45 jaar (n=43)	46-60 jaar (n=35)	61-75 jaar (n=34)	va 76 jaar (n=9)	totaal (n=122)
nee				2,9%		0,8%
enigszins				5,9%		1,6%
ja	100%	67,4%	60,0%	55,9%	8,9%	63,9%
absoluut		32,6%	40,0%	35,3%	1,1%	33,6%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 65

aantal aandoeningen	0 (n=3)	1 (n=55)	2 (n=34)	3 (n=8)	4 (n=11)	5 (n=2)	6 (n=2)	totaal (n=115)
nee		1,8%						0,9%
enigszins		3,6%						1,7%
ja	100%	63,6%	64,7%	25,0%	54,5%	50,0%	100%	61,7%
absoluut		30,9%	35,3%	75,0%	45,5%	50,0%		35,7%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Verdieping van de beantwoording van vraag E en H

Deze vraag is verder geanalyseerd aan de hand van de kosten van de voorgeschreven specialistische geneesmiddelen waarop de vragen A tot en met H betrekking hebben. Geneesmiddelen die meer kosten dan 1000 euro per jaar werden in deze analyse betrokken. Meegenomen werden vraag E Voelt u zich schuldig dat u zo'n duur geneesmiddel gebruikt of heeft gebruikt? en vraag H Vindt u het terecht dat dit geneesmiddel voor 100 procent wordt vergoed? Meegenomen werden de respondenten die bij vraag D Weet u wat dit geneesmiddel kost of heeft gekost per behandeling of per jaar? een bedrag hadden opgegeven dat de kosten volgens www.medicijnkosten.nl goed benaderde.

Alle respondenten vinden het terecht dat het geneesmiddel wordt vergoed. De kosten van het geneesmiddel heeft geen invloed op het gegeven of men zich schuldig voelt.

Tabel 66

			kosten > 1.000	kosten > 5.000	kosten > 10.000	vraag E	vraag H
31 - 45 jaar	Vrouw	MBO(+)	1			Niet	Ja
31 - 45 jaar	Vrouw	MBO(+)	1			Heel erg	Ja
61 - 75 jaar	Man	HBO/WO	1			Absoluut niet	Ja
61 - 75 jaar	Vrouw	MBO(+)	1			Absoluut niet	Ja
vanaf 76 jaar	Vrouw	MBO(+)	1			Absoluut niet	Ja
31 - 45 jaar	Man	MBO(+)		1		Een beetje	Ja
31 - 45 jaar	Vrouw	HBO/WO		1		Absoluut niet	Absoluut
46 - 60 jaar	Vrouw	HBO/WO		1		Niet	Ja
61 - 75 jaar	Man	MBO(+)		1		Absoluut niet	Absoluut
61 - 75 jaar	Man	HBO/WO		1		Absoluut niet	Absoluut
61 - 75 jaar	Vrouw	MBO(+)		1		Een beetje	Absoluut
vanaf 76 jaar	Man	MBO(+)		1		Niet	Ja
vanaf 76 jaar	Vrouw	MBO(+)		1		Absoluut niet	Absoluut
31 - 45 jaar	Man	HBO/WO			1	Niet	Ja
31 - 45 jaar	Vrouw	MBO(+)			1	Een beetje	Ja
46 - 60 jaar	Man	HBO/WO			1	Niet	Ja
46 - 60 jaar	Vrouw	MBO(+)			1	Niet	Absoluut
46 - 60 jaar	Vrouw	MBO(+)			1	Een beetje	Absoluut
46 - 60 jaar	Vrouw	MBO(+)			1	Absoluut niet	Absoluut
46 - 60 jaar	Vrouw	HBO/WO			1	Absoluut niet	Ja
46 - 60 jaar	Vrouw	MBO(+)			1	Absoluut niet	Absoluut
61 - 75 jaar	Vrouw	HBO/WO			1	Absoluut niet	Ja
61 - 75 jaar	Vrouw	HBO/WO			1	Absoluut niet	Absoluut

De stellingen en vragen van de enquête

Stelling 1: Nieuwe geneesmiddelen moeten altijd vergoed worden voor ernstig zieke patiënten, ongeacht hun prijs.

Zeer oneens
Oneens
Neutraal
Mee eens
Zeer mee eens

Stelling 2: De prijs van een nieuw geneesmiddel moet aan een maximum gebonden zijn.

Zeer oneens
Oneens
Neutraal
Mee eens
Zeer mee eens

Stelling 3: Fabrikanten hebben de maatschappelijke verantwoordelijkheid om de prijzen van nieuwe geneesmiddelen zo laag mogelijk te houden.

Zeer oneens
Oneens
Neutraal
Mee eens
Zeer mee eens

Stelling 4: Een nieuw geneesmiddel werkt niet bij alle patiënten, bijvoorbeeld maar bij twee op de vijf of tien patiënten, soms nog minder. We zouden alleen hoeven te betalen voor geneesmiddelen als ze bij iemand werken.

Zeer oneens
Oneens
Neutraal
Mee eens
Zeer mee eens

Stelling 5: Farmaceutische bedrijven hebben nu een patent (het alleenrecht) van tien jaar op hun geneesmiddel. Door deze periode te verkorten, zal er eerder concurrentie ontstaan, wat leidt tot lagere prijzen. Het patent zou daarom maximaal vijf jaar mogen bedragen.

Zeer oneens
Oneens
Neutraal
Mee eens
Zeer mee eens

6. Om nieuwe geneesmiddelen te kunnen betalen, kan de overheid besluiten de premie van de zorgverzekering te verhogen. Wat bent u bereid extra te betalen?

Niets

0-10 euro per jaar

11-20 euro per jaar

21-30 euro per jaar

31-40 euro per jaar

41-50 euro per jaar

Meer, namelijk:

7. De prijs van een nieuw geneesmiddel tegen kanker moet afhankelijk zijn van het aantal maanden dat het een mensenleven verlengt. Met hoeveel maanden moet het geneesmiddel een leven verlengen om vergoed te worden?

1-3 maanden

4-6 maanden

7-9 maanden

10-12 maanden

Langer namelijk:

8. Een duur nieuw geneesmiddel wordt vergoed door uw zorgverzekeraar. Wat vindt u een aanvaardbare prijs?

10.001 - 30.000 euro

30.001 - 60.000 euro

60.001 - 90.000 euro

90.001 - 120.000 euro

120.001 - 150.000 euro

Meer, namelijk:

9. Stel dat u een nieuw geneesmiddel zelf moet betalen. Hoeveel bent u dan bereid te betalen per behandeling of per jaar?

Open vraag

10. Wie moet volgens u de prijs van dure specialistische geneesmiddelen bepalen?

De fabrikant

De minister van VWS

De zorgverzekeraar

Een onafhankelijk instituut

Anders, namelijk:

11. De winsten van farmaceutische bedrijven bedragen tussen de 20 en 40 procent. Wat vindt u een aanvaardbaar percentage?

5 procent

10 procent

15 procent

20 procent

25 procent

30 procent

35 procent

40 procent

Hoger, namelijk ... procent

12. Vindt u het een goed of slecht idee dat de overheid (de minister van VWS) met de fabrikant onderhandelt over de prijzen?

Zeer slecht idee

Slecht idee

Neutraal

Goed idee

Zeer goed idee

13. De ontwikkeling van een nieuw geneesmiddel wordt vaak niet door de fabrikant, maar door een - door de overheid gefinancierd onderzoeksinstituut - gedaan. Bent u het er mee eens dat de overheid daarom mee moet delen in de winst?

Zeer mee eens

Mee eens

Neutraal

Mee oneens

Zeer mee oneens

A. Bent u in de afgelopen drie jaar met een nieuw specialistisch geneesmiddel behandeld, of bent u nog steeds met dit middel onder behandeling?

Ja, met welk medicijn?

Nee

B. Hoe is uw ervaring met dit geneesmiddel?

Zeer ontevreden

Ontevreden

Tevreden

Zeer tevreden

C. In welke mate heeft dit geneesmiddel de kwaliteit van uw leven verbeterd?

Niet

Nauwelijks

Een beetje

Erg

Heel erg

D. Weet u wat dit geneesmiddel kost of heeft gekost per behandeling of per jaar?

Nee

Ja, per jaar (bedrag)

Ja, per behandeling (bedrag)

E. Voelt u zich schuldig dat u zo'n duur geneesmiddel gebruikt of heeft gebruikt?

Absoluut niet

Niet

Een beetje

Heel erg

F. Heeft u er bij uw behandelaar op moeten aandringen om dit geneesmiddel te krijgen?

Nee
Een beetje
Ja

G. Heeft uw behandelaar dit uit zichzelf voorgeschreven?

Ja
Nee
In samenspraak met mij

H. Vindt u het terecht dat dit geneesmiddel voor 100 procent wordt vergoed?

Nee
Enigszins
Ja
Absoluut

I. Leeftijd

tot 30 jaar
31 - 45 jaar
46 - 60 jaar
61 - 75 jaar
vanaf 76 jaar

II. Geslacht

Man
Vrouw

III. Heeft u één of meer chronische aandoeningen?

Geen
Astma/COPD
Reumatische aandoening
Darmaandoening
Diabetes
Hart- en Vaatziekten
Kanker
Psychische problemen
Maagklachten
Anders, namelijk

Instituut voor
Verantwoord Medicijngebruik